

Forn de calç 2 de Can Roure

Matadepera

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Collet de Can Roure
Alçada: 521

Coordenades:

Latitud: 41.60589
Longitud: 2.0078
UTM Est (X): 417323
UTM Nord (Y): 4606496

Classificació

Número de fitxa: 08120 - 41
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle: XIX - XX
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: Pi caigut al seu interior que ha fet malbé la boca. Caldria enretirar el pi i refer la boca. Un cop consolidat, protecció de l'entorn, documentació arqueològica, dibuix d'alçat i planta i retolació per a donar a conèixer aquest ric patrimoni.

Protecció: Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Tipologia A de la normativa específica pels elements arqueològics (Fitxa número 16 del Catàleg de Béns a protegir del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal).

Data aprovació: dt., 22/09/2009 - 12:00
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08119A004000230000YY
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart

Descripció

El forn de calç se situa a mà esquerra del camí que mena des de l'antic mas fins al Collet de Can Roure, en el vessant nord-oest del turó de les Roques Blanques. Està excavat a l'interior del marge i fet de pedra irregular, lligat amb argamassa, de gairebé sis metres d'alçada per un diàmetre aproximat de 5 metres. És de planta circular, lleugerament cònic, amb una entrada en planta rectangular que comunica directament amb la boca del forn. La boca d'entrada, orientada al nord-est, està totalment enfonsada degut a la caiguda d'un arbre que havia crescut a l'interior de l'olla. Es pot veure que era fet de maó, disposat a plec de llibre, formant un arc de mig punt. Els murs de l'estructura són de paredat antic fet a base de pedres força irregulars, a excepció de la volta de l'entrada, de maó, unit amb morter de calç.

La bancada interior no és visible. Els murs de l'olla conserven les empremtes deixades per la rubefacció.

Observacions:

Consta a l'inventari de les construccions de pedra seca Wikipedra amb el codi, 459.

Història

Els forns de calç o olles de calç són construccions tradicionals que es troben arreu de Catalunya. Estan construïts d'una manera molt senzilla, aprofitant el desnivell d'un marge o s'excavava directament en un rost amb l'objectiu d'obtenir, la calç necessària per a fer el morter de calç (barrejant-lo amb aigua i sorra), emprat tradicionalment en la construcció de cases i altres edificis durant segles fins als anys cinquanta, on el ciment i el formigó prenen la davantera. També servirà per arrebossar les façanes, o per emblanquinar les cases, impermeabilitzar els safarejos i les cisternes, per ensulfatar les plantes contra les plagues i com a desinfectant de l'aigua.

El procés de transformació de la pedra en calç s'obté a través de la combustió de la llenya i la pedra de calç, mitjançant un forn de forma rodona fet dins la terra o la roca. Cal obtenir una temperatura d'entre 800°C i 1000°C perquè el carbonat càlcic s'alliberi de l'anhídrid carbònic i passi a òxid de calci.

Per a aconseguir aquest procés calia una preparació llarga i feixuga. Aquestes tasques duraven al voltant d'uns tres mesos, normalment entre el gener i el febrer, quan les feines agrícoles eren més escadusseres. Els fagots de llenya i brancatge s'obtenien desbrossant el bosc i la pedra, s'extreia amb pics, i escodes. Un cop obtingut el material primari, es transportava amb carros o mules fins al forn, que s'omplia posant de forma circular les pedres depenent de la seva mida: a baix les més grosses i a dalt del curull les més petites. A la part inferior es deixava una boca per introduir-hi els feixos de llenya amb una mena de força anomenada gavell. S'encenia el foc i es deixava encès els dos primers dies amb una faixa destapada que es tapava a poc a poc. Quan començava l'encesa, ja no es podia aturar fins que el mestre calcinaire comprovava que la pedra era ben cuita. Calien de dotze a quinze dies de cuita per deixar la pedra a punt i després vint dies més per refredar-se. Aquesta calç anomenada viva s'apagava abocant-hi aigua, essent convertida en hidrat de calç o calç morta. Passat aquest temps la calç es podia desenfornar i transportar-la en carros per a ser emprada.

Generalment es feia un forn de calç quan hi havia necessitat de producte, i no sempre era comercialitzat, sinó que cada casa se'n podia fer un i s'abandonava després de ser utilitzat. Tampoc era necessari que

estigués situat a prop d'una pedrera de calcària, ja que normalment es trobaven pedres d'aquest tipus escampades dins el bosc, al peu dels camins o a les rieres.

D'aquesta antiga activitat, tan estesa només resta el mut testimoni d'aquells forns que en l'actualitat estan mig enrunats i tapats per la vegetació. La producció de calç va tenir una certa importància fins a mitjans segle XX, com ho demostra l'existència de moltes olles o forns com els que es poden observar a Matadepera. Els dos forns que se situen en aquest indret estan relacionats amb la producció de calç del mas Roure.

Bibliografia

FERRER ALÒS, Llorenç (2015). Eines i feines dels oficis. Edicions Brau. Barcelona.

FONT SEGURA; X. i MUNUERA BERMEJO, J. (2014). Matadepera: patrimoni cultural. Ajuntament de Matadepera.

GRAUS, Ramon i ROSELL, Jaume (2010). Història de la construcció a la Catalunya contemporània. Apunts del curs. Secció d'Història de la construcció del departament de Composició Arquitectònica. Universitat Politècnica de Catalunya.

HERNÁNDEZ, Lluís (2014). Els forn de calç, dins diari La Torre, pàg. 24.

ROSELL, Jaume i SUBIRATS, Miquel (1987). La producció de calç, ahir. El procés pre-industrial de producció de calç, a la comarca del Montsià. Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona.

Enllaços d'interès:

[Diari La Torre. Publicació del mes de novembre de 2014. Els forns de calç.](#)

